

Program na červen 2005

Postavte si sluneční hodiny

pondělí 6. června 2005

v 19 hodin

přednáší: Ing. Vratislav Zika

vstupné: 25 Kč

Sluneční hodiny provázejí člověka už od dávných časů – prakticky od doby, kdy si začal uvědomovat potřebu čas měřit. Dodnes okouzlují svou krásou, promyšleností a originalitostí. V přednášce budou vysvětleny principy konstrukce a fungování různých typů slunečních hodin. Na mnoha fotografiích bude představena široká škála slunečních hodin od běžně známých až po exotické rarity.

Večer deskových her XXX

úterý 7. června 2005

od 18 do 22 hodin

pořádá: Mira, Martin, Mira

vstupné: 20 Kč

Navštivte již 30. pokračování populárního Večera deskových her.

Bratr Slunce, sestra Luna

pondělí 13. června 2005

v 18 hodin

pořádá: Ivan Havlíček

vstupné: 25 Kč

Doprovodný program semináře, který organizuje Gymnázium Zlín pro učitele němčiny na téma **Slunce, Měsíc a hvězdy**. Prohlídka hvězdárny s poetickým výkladem přístupná i široké veřejnosti.

Temná hmota ve vesmíru

pondělí 20. června 2005

v 19 hodin

přednáší Ivan Havlíček

vstupné 25 Kč

Temná hmota je hmota nebaryonové povahy, není složena z kvarků. Temná hmota udržuje pohromadě svítící objekty velkých rozměrů, které díky ní v periferních oblastech obíhají rychleji, než by měly. Tvoří 50 % hmoty galaxií a 23 % hmoty vesmíru. Prozatím je mnoho možností, co všechno by mohlo být temnou hmotou. Dosud ji však neumíme přímo detekovat. Termín zavedl v roce 1933 F. Zwicky poukázáním na neklesající rychlost oběhu hvězd ve vnějších oblastech galaxií – oběh zde musí způsobovat něco, co není vidět, odtud pojmenování „temná hmota“.

Večer deskových her XXXI

úterý 21. června 2005

od 18 do 22 hodin

pořádá: Mira, Martin, Mira

vstupné: 20 Kč

Naposled před prázdninami si přijďte zahrát populární i méně známé deskové hry.

STORÁČE

sobota 25. června 2005

v 17 hodin

pořádá: Martin Macháček

vstupné 25 Kč

Autorské čtení textů „And now for something completely different“ s hudbou a světelnými obrazy.

Mladý performer pro velký a nezapomenutelný úspěch minulého pořadu UNIVERSUM (prosinec 2004) tentokrát nabídne „takové noir napínavé detektivní povídaní s nádechem letní pohody pro otrlé ...“

Co na obloze uvidíte

Léto se nám zase o něco přiblížilo! Příjemně vysoké noční teploty můžete využít třeba k provozování astronomie ... Nevýhodou ovšem mohou být příliš krátké noci. Pozorovatelé bez dalekohledu se mohou těšit například na konjunkci Jupiteru s Měsícem nebo na seskupení tří planet ke konci června.

Souhvězdí

Před půlnocí budou za západní obzor směřovat Blíženci s Rakem. O pár stupňů výše naleznete souhvězdí Lva, ten za obzorem zmizí v brzkých ranních hodinách. Na opačné straně, tedy nad východem, se tou dobou objevují ryby s planetou Mars, kterou pouhým okem uvidíte jako načervenalý bod.

Objekty vzdáleného vesmíru

S tím, jaké souhvězdí jsou v tomto období pozorovatelná, souvisí i viditelnost tzv. deepsky objektů, které jsou v nich obsaženy. Pod pojmem deepsky objekty rozumíme galaxie, mlhoviny či hvězdo-

kupy. Především bych ale chtěl upozornit na skutečnost, že následující období pro jejich pozorování není příliš vhodné, vzhledem k tomu, že se během noci Slunce nedostává příliš hluboko pod obzor – nenastává tedy pravá astronomická noc. Několik nejjasnějších deepsky objektů bych přesto rád uvedl.

Galaxie **M31** se kolem druhé hodiny ranní bude nacházet ve 30° nad severovýchodním obzorem. Kulová hvězdokupa **M3** se tou dobou bude blížit k západu. O několik stupňů výše je souhvězdí Herkula s jasnou kulovou hvězdokupou **M13**. Již před čtvrtou hodinou ranní ovšem přeruší pozorování světlo od východu. Začíná nový den...

Planety

Po dlouhé době tady zase máme měsíc, ve kterém se můžeme podívat na všechny planety. **Venuši** uvidíme večer nízko u severozápadního obzoru. Ozdobou večerní oblohy bude také **Saturn** a ve druhé polovině června doplní obě planety **Merkur**. Planetu Saturn si patřičně užijte, protože v červenci ji zcela přezáří Slunce.

Již v úvodu jsem sliboval setkání těchto planet. Počkat si na něj musíme do 25. června. **Jupiter** můžeme pozorovat v první polovině noci, 16. června jej pak navštíví Měsíc. Vzdálenost obou těles od sebe bude činit jen 1,1 stupně.

Meteorické roje

Žádný výraznější meteorický roj na červen bohužel neočekáváme. V polovině měsíce se střetneme se slabším rojem Ophiuchidy s maximem 10. června a 20. června. Za hodinu proletí naší atmosférou jen 5 meteorů...

Lukáš Turek

Pozorování oblohy

Přijďte si prohlédnout jarní souhvězdí a další zajímavé úkazy na noční obloze. **Za příznivého počasí** vám nabídneme **pozorování hlavním dalekohledem i malými dalekohledy** – ukázkou jarních souhvězdí, pozorování planet i vzdálených objektů vesmíru.

A nebude-li počasí přát, umožníme vám **prohlídku** hvězdárny a její astronomické techniky a instalované výstavy.

vstupné: dospělí 20 Kč, děti 10 Kč

Zveme Vás na **pravidelné** pozorování noční oblohy, které se v měsíci červnu koná v pondělí, středu a pátek **od 21:30 hodin**.

Astronomie II

Právě vyšla kniha **Astronomie a fyzika na přelomu tisíciletí II**.

Pod vedením Petra Kulhána jsou jejími autory z řad členů ZAS

Ivan Havlíček, Jiří Kožík,
Lukáš Turek a Jiří Vašátko.

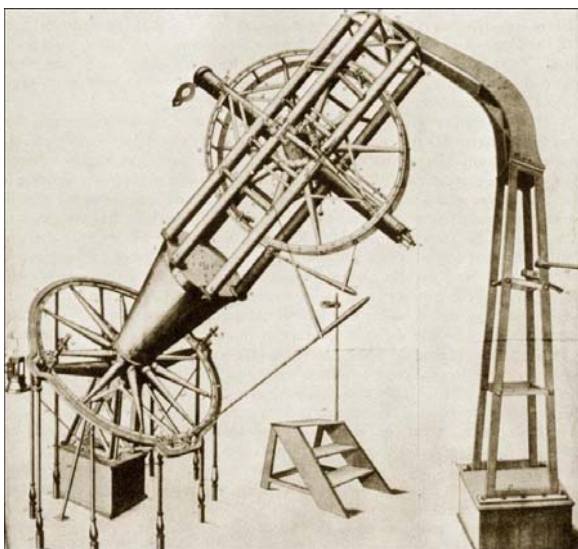
Čerstvou novinku si můžete
ve Zlínské hvězdárně zakoupit
za cenu 299 Kč. V knize je celý
ročník internetového magazínu
Aldebaran bulletin 2004
(www.aldebaran.cz) a mnoho
jiných věcí, které se nevešly
do jeho internetové verze.

Knihy je doplněna bonusovými

texty věnovanými tentokrát měření základních fyzikálních konstant
a soustavě jednotek SI.

Nostalgie historická

Dalekohled instalovaný v roce 1791 na soukromé hvězdárně Sira
George Shuckburgha (1751-1804) ve Warwickshire v Anglii.
Objektiv má průměr 10 cm. Na konstrukci rovníkové montáže mezi
dvěma pilíři je již znát rámový princip používaný později u velkých
dalekohledů. Stroj byl postaven Jesse Ramsdenem (1735-1800),
předním londýnským výrobcem přístrojů.

Ivan Havlíček

Hvězdy a hvězdičky

V sále hvězdárny navštívte výstavu obrazů **Hvězdy a hvězdičky**
Františka Petrů. Vernisáž se konala 14. května 2005, výstava je
prodejní a **potrvá do konce června**.

František Petrů se zabývá malbou, kresbou, grafikou, užitou
tvorbou, ilustracemi pro děti, literárně-dramatickými žánry,
scénografií a loutkovým divadlem. Spolu s Petrem Niklem je
základajícím členem sdružení Mehedaha, které v osmdesátých
letech vydávalo samizdatový sborník stejného názvu a pořádalo
veřejná představení loutkového
divadla a bytové besídky. V pořádání
besídek i veřejných projektů, ve
kterých se prolínají nejrůznější žánry,
pokračuje dodnes.

V malbě byl vždy jeho hlavním
tématem vztah forem a barev
v prostoru, který řeší prostřednictvím
zdánlivě banálních námětů. Svoji
volnou tvorbu vystavuje doma i v zahraničí samostatně nebo na
kolektivních výstavách. Žije a pracuje v Luhačovicích a v Uherském
Hradišti, kde působí jako pedagog SUPŠ.

Ivan Havlíček

Vydává Hvězdárna Zlín – Zlínská astronomická společnost,
Lesní čtvrť III / 5443, 760 01 Zlín, tel. 577 436 945.
Připravili Michal Petrůš, Lukáš Turek a Ivan Havlíček.
Další aktuální informace naleznete na stránkách www.zas.cz.

iDNES.cz

Náš mediální partner.

Zlínská astronomická
společnost

Hvězdárna Zlín

Nenechte si ujít
STORÁČE
Autorské čtení Martina Macháčka
s hudbou a světelnými obrazy

Program na měsíc
červen 2005

www.zas.cz